Ч. 75. Львів, Пятниця дня 3 (15) цьвітня 1898. Річник II.

Передплата
на »РУСЛАНА« виносить:

в Австриї:

на цїлий рік . . . 12 р. ав.
на пів року . . . 6 р. ав.
на чверть року . . 3 р. ав.
на місяць . . . . 1 р. ав.

За границею:

на цїлий рік . . 20 рублїв або 40 франків
на пів року . . 10 рублїв або 20 франків
Поодиноке число по 8 кр. ав.

РУСЛАН

»Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.« — З Русланових псальмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских сьвят о год. 6-ій пополудни.

Редакция, адміністрация і експедиция »Руслана« під ч. 9 ул. Коперніка. — Експедиция місцева в Аґенциї Ляндовского в пасажі Гавсмана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереженє. — Рекламациї неопечатані вільні від порта. — Оголошеня звичайні приймають ся по цїнї 10 кр. від стрічки, а в »Надісланім« 20 кр. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 15 кр. від стрічки.

Совершило ся...

Совершило ся!... Серця кровию
Зросив Ти землю, Христе!
Вянуть квіти весни любовию
Пещені... Небо мглисте...

Сонце смутками переможене
Поблїдло променисте...
Совершило ся!... В гробі зложене
Твоє вже Тїло, Христе!

Совершило ся!... Та не втїшені
Твої убийцї, Христе!
Чи сумні, що їм не полишені
Квіт, сонце, небо чисте?...

Чи заглушена перед почином
Їх совість стала гризти?...
Совершило ся!... Вбита-ж злочином
Любов Твоя вже, Христе?...

Правду вбили вже... Та чи довго ще
Їм проти филї плисти?
Совершило ся!... Ах, Ти много ще
Простиш... Встань з гробу, Христе!...

Під Великдень.

(Статя надіслана.)

(Дальше.)

II.

(К.) Розважуючи в І-ій части нашу народовецку совість, дійшли ми до сумного висновку, що бажаючи мовби спряженя сил національних до кооперациї, а не оглядаючи ся на принципіяльну основу, які елєменти слїдує консолїдувати, аби спрячи огонь з водою, — як се тут саме стало ся, — не лише не скріпили ся наші сили на внї, а то чей повинно було бути в плянї консолїдаторів — але противно ослабили ся у внутрі наші стяги, бо в ряди наших щирих трудівників втиснула ся знова з'ізольована доси від 1890 р. кацапска деструкция... Для сцїпленя сих противних собі елєментів: огня і води сердечний піро-гідро-технїк — знаючи, що москвофіли не уступлять в нїчім зі свого, — попускав поволи дещо зі свого українофільства, осоружного для союзників; »Україна« прогноювала серце чим раз далї, напущена черв підточила »етноґрафічний і лїнґвістичний принцип«... і так згодом: »Заснула Вкраїна«....

Ми... скацапіли!...

Упавши раз так низко,... падемо дальше.... Забувши народні кличі, відступивши зі соромом від українско-рускої ідеї та від традициї народовців — бреде ся напотемки за поривом личних забаганок, мрій, амбіций і пр. і так без путя, готовлячи бездонну могилу для всїх наших доселїшних подвигів і змагань. В тій личній ярости своїй, а залюбки своїм союзникам — чи кулї у ніг, — на велику страту для білянсу народної роботи — веде ще та піро-гідро-технїчна фракция колишних народовців Хрестоносний похід, завзяту борбу проти своїх давних співробітників, щирих своїх братів!...

А вжеж очевидно, що в таких обставинах культурна праця для українско-руского народа вельми терпить на тім, а то тим більше що на жаль тілько тої працї на всю Україну-Русь нам і вільно, що тут в Галичинї. Щож.. inter arma silent musae!...

Думаємо, що ясний кождому безпристрастному наш висновок, а заложеня, опертого на дїйсних а всїм звісних подіях і обставинах, чей нїхто не опрокине... В прочім і для самого невірного Томи, що мав би ще який сумнїв, чи слушний наш осуд, що часть народовців скацапіла, начеби оправдуючи пословицю: »З яким вдаєш ся, таким сам стаєш«, — поведемо оком навкруги і звернемо увагу на деякі характерні моменти, підпираючи вповнї наш висказ, що »доборолась Україна до самого краю!...«

Питаємо, де дїв ся той ентузиястично двиганий українско-руский прапор, для котрого ще по заяві в р. 1890, отже зовсїм недавно залунало стілько прояв радости по цїлій Галицкій Руси і одобреня навіть з придавленої Москвою — України?... Принизено єго, а короткозорі люди змагають ся затерти і згадку про него, боячи ся з огляду на своїх союзників признавати ненавистний сим »новоеризм«. Ба... алеж не йде тут о сам »новоеризм«, під котрим розуміти лише становище на внї, супроти правительства, — тут бо ходить о річ нашу домашну, о проголошенє на ширшій полїтичній аренї сути нашого народного і культурного змаганя, чим з руского боку про нас самих була звісна Романчукова заява. Сегож як раз боять ся ті »староерцї з 1866 р. з Богданом Андреєвичем Д. на чолї... О властиву »нову еру« о становище супроти правительства, о опозицию зовсїм тим »ґаспадам« не ходило і не йде, сеж наймерзеннїйші лакеї колишних правительств. Їх Василий К. і ин., ходили мов на мотузку ще за гірших для нас правительств, а мимо того »Слово« і пр. величали їх »князями Руси«, хоч те саме правительство видавало нас Полякам неначе на поталу — поза плечі справдї сервілїстичної рускої репрезентациї... Звідкиж-би у них стілько народної амбициї, у людий, що своєї народної гідности відперли ся і пішли в найми Москві.

Саме зі становища тих підніжків Москви запінили ся они на вид, що народовцї з 1890 роком стали полїтичним чинником в краю і в державі, »рускі« змаганя витовковано ясно, а они з »абєдінєнїєм« сплили на верх і їх московска барва ренеґатів »абнаружілас«... Тому то пускали они фрази: »що там »етноґрафічні справи? нам консолїдувати ся!...« очевидно полову на народовских воробцїв... Їм висортуваним з руского житя і руху пильно було знова замішати ся і дістати змогу чи увлащенє запустити опять свої кігтї в кожу смирного рутеньского-галицкого баранця. І на жаль много таких воробцїв — хоч і без заїдів, — а старих зловили хитруни-кацапи на ту свою полову консолїдацийну, хоч ті наївні могли чей бачити, що колиб москвофіли щиро думали о народнім інтересї злучуваня всїх сил народних, то самі були би дали примір в »Народнім Домі« в »Ставропіґії, де не сидїли би обскурною котериєю заплїснїлих полуідіотів і не відкликали би засадничо просьб народовців о принятє, — лише обновляли би ся новими рускими силами.

Дальше ті москвофіли самі з давна були би не дробили і не паралїзували працї народних товариств як »Просьвіта«, »Бесїда«, »Нар. Рада« і т. д. — своїми обществами, лише були би пособлювали праци тих товариств і не ворогували, були би працювали рівнобіжно, а не центріфуґально, не денунціюновали »социялїстів і »нїгілїстів!...«І ті люди торочили про »солїдарність«.. в чім? в неробстві, бож позитивного они нїчого не робили, анї нїякої проґрами не мають... хиба проґраму староерців »абєдінєнїя« з р. 1866.

Супроти таких лихих демонів пригнуть спину, »шапка далой, казаче, кацап ідьот!...« А деж українско-руский прапор?... Романчук дав Б. Дїдицкому в музей »Народного Дома« на »сохраненнє« чи там на »погребенє...

Питаємо ся дальше, де дїв ся той так розширений колись культ для визначних сподвижників нашої українско-рускої ідеї. На цїлій лїнїї блестить ще яко тако память Тараса, мов би одинокого великого мужа нациї. Колись бували й иньші обходи у народовців крім Тарасового сьвята...

Але й ті одинокі ще традицийні Тарасові поминки виходять не такими, як колись перед тою »консолїдацийною сдєлкою«, в котрій »наші« — залюбки москофілам, що глузують зі Шевченка, — неначе соромлять ся або боять ся отверто й урочистїйше помянути Нашого Ґенія.

Ще недавно роїло ся на Шевченкових концертах спільного комітету всїх товариств тьмами львівских і заїзжих гостий-поклонників, — нинї поминають єго вже не всї народні товариства, а одно і то при нечисленній публицї справдї »тихим«... а ще добре, що »не злим словом... Се буде вже певно за пару лїт славної »консолїдациї« рутенів з кацапами.

Питаємо, де-ж минула ся так нечайно славлена колись, — а ще й недавно, — память незабутнього нашого дїяча і письменника Володимира Барвіньского, що у 80-тих роках був неначе паролею тої доби і стілько було по нїм величавих поминок. Галицка Русь, зелєктризована єго могучим талантом, почтила єго дорогу память прегарним памятником і стипендийним фондом, чого доси не бувало. Похорони Володимира були імпонуючою манїфестациєю всеї України-Руси, — лише Москвофіли скреготїли зубами на вид великих почестий всїх земляків для того непримиримого ворога всїх ренеґатів, автора

епохальних статий в »Ділї«: Ми хорі і то дуже хорі«..... Де поминки Маркіяна Шашкевича, Володимира Навроцкого, і пр.

Прогули за »консолїдациєю« мов-би їх і не було; що до памяти Вол. Барвіньского, то піднести годить ся знаменну прояву, що на поминальні богослуженя, устроювані за великого Покійника єго родиною, не являють ся навіть нинїшні наслїдники почесного єго становища серед нашої суспільности, — редактори того »Дїла«, що в нїм пок. Володимир положив свою душу...

Покинули єго провідні гадки — тай не слїд їм і глядїти в сумовите Єго обличє..... Тим більше слїдний упадок народного духа по провінциї.

Одинокий остав ще культ Тараса в »Народній« салї і то вже тихий, в мамелюцкім консолїдацийнім видї, без великого гомону, аби не псувати забави веселій компанії сконсолїдованих братий при білярдї та вістї в »Русском касінє«, звідки — мов на глум — з естради голошені заповіти Тарасові заголомшують: стуки білярдових київ і... гомін кацапских картярів, як се замітив слушно молодий новелїст Лукіянович...

Або з товариским нашим житєм що стало ся?.. Чи не погасили в нїм українсько-руского духа самі-ж народовцї-консолїдатори?!

Зайти в ту »Бесїду« у Львові, що колись з'осереднила була всїх народовцїв львівских і було в нїй людно, багато поважних патріотів, — нинї в тих гарних теремах бачиш ті самі лиця, переважно молодших людий, котрим далеко заступити тих, що, гуджені сконсолїдованими, волїли радше усунути ся...

А тарапати, які перебув »Сокіл«, чи не знаменні? Товариство, котре при засновинах мало визначний характер українсько-руский нинї окацапіло і більше в нїм кацапских »друзєй« нїж руских сьвідущих »Соколів-другів«. Очивидно, що і прояви житя того товариства мусять в таких обставинах виходити під народним зглядом безхарактерно...

І так всюди стрічає ся придавленє типового національного духа, що особливо по соймовій заяві в р. 1890 віяв животворною силою своєю по цїлій галицкій Руси.

(Конець буде.)

Що буде по сьвятах?

По великодних сьвятах, 20. цьвітня, збере ся державна рада і буде радити до 7. мая. В два днї пізнїйше зберуть ся вже в Пештї спільні делеґациї. Дехто припускає, що наколи рада державна буде чемною, то правительство продовжить їй житя хоч би і на цїлий май або і червень. Члени спільних делеґаций їздили би що тижня на два-три днї до Пешту, а два-три рази в тиждень могла би і державна рада збирати ся. По що? В першій лїнії мала би она упорати ся з кількадесятьма наглими внесенями в справі язиковій, в справі формального знесеня lex Фалькенгайна і обжаловань кабінету ґр. Баденього. А відтак? Відтак належало би довести до кінця угоду з Угорщиною і заразом ухвалити буджет державний. Прелїмінар буджетовий вже зложений на стіл президиї палати посольскої, а предложеня угодові, як заповіли угорскі дневники, увійдуть на стіл президиї 21. цьвітня. Се позитивні відомости. Але які вигляди? Виглядів нема нїяких. Самі наглі внесеня могли би державній радї забрати цїлий рік. Їх є мабуть 42. Передискутованє буджету забирало в спокійних часах добрі два-три місяцї. А угода? Угода з Угорщиною складаєсь з двайцятькілька окремих законів, а до того справа квотова висить ще в воздусї, зовсїм неполагоджена.

Ще перед тижднем голосили дневники, що ґр. Тун а з ним і Нїмцї бажають зложити зараз по сьвятах язикову комісию, котра би тихонько працювала над законним управильненєм язикового питаня в Австриї, а побіч того парлямент міг би поратись по змозї з обжалованями кабінету, бодай з провізориєю буджетовою і з угодою угорскою. Сего тиждня надії на такий modus procedendi розвіялись. Праса нїмецка заложила своє veto і домагає ся передовсїм запоруки із сторони правительства в двох напрямах, іменно: 1) щоби ґр. Тун або сам вніс проєкт язикового закону, або щоби заявив ся за нїмецким державним язиком; 2) щоби будь-щобудь розбив дотеперішну більшість парляментарну. Инакше, грозять Нїмцї, що обструкция почне ся наново. Яка обструкция? Чи давнїйша, бурлива, скандалїчна? Нї! Обструкция холодна, се значить: Нїмцї довгими розправами спинять всяку позитивну роботу.

Замітний притім є голос N. fr. Press-и з 10. цьвітня. В нїм поданий плян кампанії на посьвяточних засїданях. N. fr. Presse каже виразно, що Нїмцї не хотять вже і язикового закону!? Закон, що вийшов би з ухвали теперішної більшости, міг би Нїмцям ще більше пошкодити, нїж всякі язикові розпорядженя. Сї послїдні можна змінити, коли закон остав ся би законом на довгі лїта. Нїмцї домагають ся проте в теперішній хвили простого відкликаня розпоряджень язикових бар. Ґавча, а відтак? Відтак радї би бачити неконституйну Австрию, в надії, що неконституцийна Австрия подала би їм спроможність, прийти до давної сили і давного значіня. Маючи своїх людий на висших становищах в мінїстерстві, Нїмцї думають, що змогли би згнести Славян судетских та альпейских і відробити ті шкоди, які нанесла їм лїберальна конституция з 1867 р., ними самими уложена.

Вісти ті нотуємо яко дуже ориґінальні. Чи они осущать ся? — про се треба би знов спитати самих Нїмцїв. Нам при тих комбінациях насуває ся лише одна мисль, іменнно, що всякі ті проєкти нїмецкої праси і нїмецких послів суть дуже ярким доказом на безвихідність з тої слїпої улицї, в котру загнала Нїмцїв їх обструкция. Полїтика Нїмцїв похожа зовсїм на полїтику десператів. Потопаючі чіплять ся соломи. Се судороги завмираючого тевтонїзму в Австриї, що в хвили аґонії рад би з собою забрати і конституцийний устрій в могилу. Се проєкт розпуки на вид ростучої сили австрийских Славян. Одно лише відрадне при тій цїлій блуканинї полїтичній, а такою відрадою є новий зазив праси, щоби Нїмцї не розбили своєї Gemeinbuergschaft. Чим голоснїйший сей зазив, о стілько певнїйша річ, що солїдарність нїмецка розбиває ся. Доси каже N. fr. Presse, солїдарність нїмецка подала сьвітови доказ, що з Нїмцями треба в Австриї числитись. Як би сю солїдарність можна і на дальше удержати, то аж тодї завитає до Нїмцїв весна.

Вісти полїтичні.

П. Ебенгох помістив в »Linzer Volksblatt« замітну статю про теперішну ситуацию полїтичну. Полїтик сей приходить до заключеня, що полїтичні пасива перевисшають актива і витягає в кінци таке внесенє: Завчасно було би розписувати конкурс на раду державну. Нормальні відносини в парляментї є доконечні, хотьби тілько з огляду на незавидне положенє економічне. Та головна роля мусить з природи річи припасти нїмецкій партиї католицкій. Щоби се могло наступити, то п. Ебенгох дає такі ради тій партиї: Ятрити давні рани, значило би, повертати умисно до нещасних днїв падолистових з 1897 року. Дїлати усмиряючо, се оклик для всїх, котрим залежить на правдивій роботі. Рівнож і молодоческий п. др. Енґель говорив послїдними днями на виборчих зборах в Бенешові, котрому ситуация також представляє ся не тілько що не в рожевих красках, але навіть небезпечною. А небезпеченьсво се добачує п. Енґель в нїмецко радикальній аґітациї, котру повинно ся рішучо повздержати. А сли держава не має розлетїти ся, мусять сполучити ся всї сторонництва і станути до борби против нїмецких радикалів, котрі під проводом Шенерера стремлять до Прус. Славяни не є нїкому страшні; они жадають рівноправности не тілько для себе, але і для Нїмцїв, хоть ті послїдні все деклямують про меньшевартні народи.

Віденьскі дневники довідують ся, що парляментарна більшість желає, щоби рівночасно з першим читанєм угорского закона відбула ся дискусия над язиковими внесенями. Правительство має заявити язиковій комісиї, що привязує велику вагу до ухваленя язикового закона і що готове є в тій цїли до співучасти. Язикова і угодова комісия мають бути перманентними. Рада державна має радити також в часї делеґаций, розуміє ся лиш в перервах свобідних від делеґацийних нарад.

Др. Шустершіч, як ходять поголоски по Відни, має бути покликаний на радника в мінїстерстві зелїзниць.

Австрийскі войска опустили 13. цьвітня остров Крету. Перед полуднем знято австрийску хоругов з міского муру в Канеї, по полудни зроблено те саме в заливі Суда, почім відбув ся перегляд войска при співучасти віддїлів других держав. Контрадмірал Гінке виступив перед фронт і дякував офіцерам прочих держав. Войско австрийске відїхало по полудни на корабли »Аврора« під ексортою воєнних кораблїв.

Закон о контінґенті рекрутів постановлений в 1880 роцї обовязує лиш на 10 лїт, а позаяк єго важність незадовго кінчить ся, тож постановлено внести незадовго новий проєкт контіґентового закона. З початку думано о далекосяглих модифікациях закона о уружній силї, але зі згляду на парляментарні відносини понехано той плян.

Рада шкільна краєва удїлила нагану всїм тим нїмецко-народним учителям, котрі підписали виборчу відозву за Іром і Шенерером в часї виборів до ради диржавної. Против сего кроку ради шкільної внесли учителї рекурс, однак мінїстерство просьвіти відкинуло єго.

Болгарске правительство у Відни утворить Торговельний конзулят.

Новинки.

(△) **Друксорти для ужитку духовеньства.** Умієм дуже переконуючо розправляти про красу нашої мови, про питомість словоскладу і т. и., а між тим терпимо і в дечім послугуємо ся »язичієм«. Так на пр. наше духовеньство уживає друксортів на всїлякі метрики та сьвідоцтва як хрещеня, вінчаня, смерти, протоколи передшлюбні і т. и., вистачаних »язичієм«, все одно, чи коштом Ставропиґійского Інститута, чи Білоуса в Коломиї, Данкевича в Станиславові, котрі передруковують з взорів Ставропигійских, — де повно всяких слів і зворотів не наших а чисто кацапских. Бо щож се за мова, чи звороти, як на пр. »*Королевство Галиціи. Отъ уряда приходскаго извѣстно творится. Року Божія Тысящь осьмсотъ... Холостъ или вдовецъ. Состоянів. Которое свѣдоцтво собственною рукою подписую... Болѣзнь и величество(!)*« Пора отже постаратись о друксорти, печатані чистою мовою і рідним словоскладом. За се повинні взятись як найскорше Товариство св. Ап. Павла або оо. Василияни, котрі від якогось часу мають свою власну друкарню, — а колиб сї, що в першій лїнії до того покликані, сим не занялись, випадалоб хиба книгарні Наукового Товариства ім. Шевченка поробити дотичні наклади, котрі зовсїм певно виплатять ся і то добре... Дивно нам дуже, що як суть у нас орґани, що пильнують аби борони Боже, »не вкрадала ся« фонетика, — так нїхто з них не звертає нїякої уваги на »язичіє« в друксортах, курендах і оповіщенях деканальних і т. и. »язичіє« се не етимольоґія, за котрою дехто так дуже побиває ся!

— **Рух виборчий.** Нарештї дочекав ся виборчий округ Бучач-Чортків нової благодати. Виборчий комітет селяньский бучацкого повіту ухвалив на своїм засїданю з дня 11-го цьвітня представити виборцям кандидатуру проф. Юлїяна Романчука і оголосив на день 20-го цьвітня, с. є. середу по руских сьвятах Великодних, в Бучачи о год. 10-ій рано загальні передвиборчі збори. З рефератами виступають проф. Романчук і бувший посол Гурик. Такі самі передвиборчі збори відбудуть ся дня 22-го цьвітня в Чорткові в сали театральній громадского будинку. Згадати притім належить, що радикали зовсїм не думають уступати сконсолїдованим і піддержують дальше кандидатуру п. Будзиновского. — В Староміщинї стоять, як звісно, три кандидатури з польских таборів; з рускої сторони нема нїякого руху, хоч цїлий сей округ виборчий є в більшій половинї руский.

— **Студенти львівского унїверситету.** На зимовий піврік 1897/8 було вписаних на львівскім унїверситетї 1722 студентів, з тих на богословію було 308, на правах 1.111, на медицинї 133, на фільозофії 170. Після народности було: 1202 Поляків, 510 Русинів, 9 Нїмцїв і 1 Чех; після віроісповіданя було 829 рим.-кат., 527 греко-кат., 9 вірмено-кат., 16 протестантів і 341 жидів. Надто на фільозофії було 10 студенток-госпітанток.

— **Бувший намістник князь Санґушко** виїхав вчера з жінкою зі Львова до своїх дібр в Гумнисках під Тарновом. На двірци зібрало ся бо-

гато осіб, котрі щиро пращали від'їзджаючих. Княгиня одержала кілька китиць цьвітів.

— **Презенту** на греко-кат. парохію в Акрешорах надало намістництво о. Омелянови Ковальскому, дотеперішному адміністраторови сеї парохії.

— **Баденї кандидує!** Віденьский кореспондент »Nowo-ї Referm-и« доносить, що в кругах польских послів до ради державної кружить вість, мов то бувший президент міністрів, ґр. Казимир Баденї буде старати ся о посольский мандат з округа Бучач-Чортків. На случай єго вибору станув би бувший міністер на чолї польского Кола. Єсли се правда, то проф. Романчук одержить повну сатисфакцию, скоро повалить найбільшого свого противника.

— **Хто побідить?** Президентом австрийского парляменту є Віктор Фукс, або по нашому Микита Лис. [Микита=Nicetas=Victor=побідник] Першим віцепрезидентом є Лупул. (З румуньска: Lupul=вовк). Найбільшим борителем з опозициї є також Вовк [Wolf]. Хтож тепер побідить? А вжеж що Микита Лис разом з румуньским Вовком.

— **Убийство ксьондза і жінки**. Про убийство кс. каноніка Бєсядского, пароха в Диднї, в повітї сяноцкім, доходять такі вісти: Убийник Винярский, мущина около 35-лїтний, слабої будови тїла, був від кількох лїт управителем дібр у властителя сел Оджехови і Диднї і оженив ся з сестріннцею кс. Бєсядского, Станиславою. Перед кількома днями відобрав Винярский на почтї для свого службодателя п. Моравского 300 зр., але того самого дня програв їх до послїдного крейцара в карти. Не маючи своїх гроший, щоби віддати свому панови, написав до свого вуйка кс. Бєсядского, щоби прислав єму 300 зр., потрібних для затушованя спроневіреня. Кс. Бєсядский прислав єму лиш 150 зр. Тодї Винярский попав в страшну злість і вигнав з дому жінку, наказуючи їй, щоби принесла єму ще 150 зр. від вуйка. — Після иньшого донесеня причиною подвійного злочину було нещасливе житє Винярских. На кілька днїв перед сьвятами прибув до них в гостину брат жінки, Руціньский. В великодну суботу, около 12-ої години в ночи, спочиваючи в ліжку, почув він, що в сусїдній комнатї відбуває ся між подругами якась напрасна сцена і що шваґер бє єго сестру. Зірвавши ся з ліжка, вбіг Руціньский до комнати Винярских і розброїв посперечаних подругів. В тій хвили звелїв Винярский підписати жінцї якийсь акт, що годить ся з ним на роздїл, а відтак вигнав єї з братом з свого дому. Вигнана жінка наняла в селї фіру і від'їхала до Диднї. Тимчасом Винярский взяв кухонний ніж, звелїв запрячи двірскі конї і виминувши по дорозї жінку приїхав до Диднї на приходство. Було се в перший день польских Великодних сьвят о 4-ій годинї рано, тож на приходстві всї ще спали. Винярский запукав до вікна. Кс. Бєсядский збудив ся, встав з ліжка, отворив Винярскому двері, але в тій хвили кинув ся на него Винярский і серед проклонів і злорічень пхнув єго кілька разів ножем в груди. Здає ся, що межи ксьондзом а Винярским вивязала ся борба, але не могла тревати довше як кілька мінут, почім убийник утїк. Кс. Бєсядский мав ще на тілько притомности, що задзвонив, а коли збігла ся служба, застала єго серед комнати в калюжах крови. »Я хорий, ратуйте мене!« — промовив. Кров — як оповідає служба — бухала єму з уст. Єго піднесено, а прикликаний кс. вікарий заосмотрив єго найсьвятїйшими Тайнами. Тимчасом Винярский утїкаючи з приходства спостеріг на дорозї жінку, що їхала на візку з своїм братом. Крикнув на них, щоби станули, почім зближив ся до візка і сказав до жінки: »Стасю, відїзджаєш, а не попращаєш ся зі мною!« По тих словах взяв єї за руку, відслонив груди, котрими она кормила власну трилїтну дитину і швидко два рази, раз по-раз пхнув єї ножем, вбиваючи єго в груди по саму рукоять. Відтак скорим рухом розрізав їй лоно. Стало ся то майже в однїй секундї, так що заким спостеріг се єї брат, котрий сидїв коло неї, убийник вже утїкав на своїм візку. Умираючу Винярску довіз брат на приходство, де кс. Бєсядский вже конав. Около 9. години рано померли обі жертви. По сповненю страшного злочину Винярский повернув до дому і положив ся спати. Зі сну збудили єго жандарми, котрі прибули о 9. годинї вечером, щоби єго арештувати. Убийник віддав їм окровавлений ніж і дав ся спокійно закувати і відвезти до Сянока. Замордована Станислава Винярска була другою жінкою убийника. Загально догадують ся, що і перша єго жінка, котра згинула наглою смертию, упала також жертвою злочину.

— **Церква в Судовій Вишни**. Дня 12 цьвітня с. р. поблагословив парох о. В. Кондрацкий фундаменти під муровану церков дочерну св. Преображенія Христова в Судовій Вишни. При тім торжестві був бурмістр п. Торский, з секретарем п. В. Касїлевским, була інтелїґенция місцева і численно зібрані міщани і селяни. Кошторис будови обчислений на 10.000 зр. Храм Божий почато мурувати після плянів п. Василя Нагірного, і то без конкуренциї, з добровільних жертв парохіян судово вишеньских. Вправдї узбирано добровільних жертв доперва 3.000 зр., однак в Бозї надія, що розпочате дїло укінчить ся добрим успіхом при добрій воли руского народу. По благословеню фундаментів о. парохом при співучасти о. А. Бованка, сотрудника парохіяльного, розпочато мурувати фундаменти в імя Боже!

— **Подорож цїсаря Вільгельма до Єрусалиму**. О скілько вже тепер звісно, поїде нїмецкий цїсар кораблем до Яффи, там ступить на сушу і дальшу подорож через Сирию, Палестину до Єрусалиму буде відбувати кінно, бівакуючи по дорозї в наметах. З собою забере цїсар добірне товариство військових а також учених і малярів. Надто проєктована є подорож до Єгипту в околицї Нилю.

— **Самоубийство жовнїра**. В Коломиї відобрав собі житє в касарни 95 п. піхоти вояк Маковійчук в сей спосіб, що задав собі одинайцять ран баґнетом. Послїдне штовхненє трафило в серце, наслїдком чого наступила смерть.

— **Утеча злодіїв**. З стрийскої вязницї утекли онодї в ночи два небезпечні злодії. Леон Павловский, котрий обікрав касу староства в Жидачеві, а по розправі удавав, що хоче відобрати собі житє, скалїчивши ся легко сцизориком. Був засуджений на 7 лїт тяжкої вязницї. Єго товариш Йосиф Бобяк, також порядний злодій, бо відсиджував за крадїж 8 лїт тяжкої вязницї. Злодії утекли майже нагі. Є то вже трета утеча з вязницї стрийского суду окружного.

— **Нещасливий ярмарок**. В Порохнику відбував ся перед латиньскими сьвятами ярмарок, на котрий прибув з поблизкого села Бистрович коваль з своєю жінкою і тут собі добре підпили. Коли вертали до дому, заскочила їх злива і недалеко міста закінчив підхмілений коваль житє. Єго жінка вибрала ся домів вчаснїйше від свого чоловіка з своїм сусїдом і була так ослаблена, що товариш мусїв єї на ногах піддержувати, а коли се було єму за тяжко, оставив єї на дорозї. Сам пішов до найблизшого села і попросив там одного чоловіка, щоби пішов на вказане місце і припровадив ковалиху. Післанець пішов і застав ковалиху вже без душі. В тім самім дни умерла також недужа наймичка нещасних жертв піяньства. Але і по смерти не мав коваль щастя, бо найдено єго без чобіт і без 23 зр., котрі дістав за продану корову. Очивидно хтось єго обікрав. З того самого ярмарку повертав також налоговий піяк Сенк з Волї Угорскої і переїзджаючи через візбравшу ріку утопив ся.

— **Утопив ся в керници**. В Чернівцях упав онодї до керницї на ул. св. Тройцї 30-лїтний парубок Іван Тимкович, черпаючи неуважно воду і помимо того, що стало ся се в білий день, нїхто не поспішив єму з помочию. Нещасний утопив ся.

— **Западає ся земля** — як то ми вже коротко доносили — в місцевости Кляппаї, в либоховицкім повітї в Чехах. Кляппаї лежить у стіп досить високої гори Газенбурґ. Вже перед трема тижнями замітили деякі кляппаївскі громадяни, що та гора зсуває ся, але розслїди переведені тодї не потвердили тих побоювань. Тепер та річ стала фактом і третя часть села лежить в розвалинах. Люди позбавлені хат ночують в шопах або під голим небом. З церкви винесено вже всї цїннїйші річи. Побоюють ся, що гора, котра посуває ся на просторі майже 15 морґів, засипле вскорі цїле село. Наукових розслїдів що до причини того явища ще не переводжено, але після загальної гадки причиною єго суть зливи з послїдних днїв і підземні жерела, що підмили гору. Безпечности мешканцїв стереже жандармерия і пожарна сторожа, що втикає в землю тики і то єсть знаком, що треба утїкати з загроженого місця. Жандармерия обставляє загрожені місця вартою. Що хвилї чути такий відголос, не мов би який великаньский пес хлептав воду. Крім того дає ся чути глухий ломіт усуваючого ся під землею каміня. Град каміня паде з гори з відголосом пальби карабінової і за хвилю стїни домів, що ще просто стояли, западають ся з гуком в землю. З людий доси нїхто не погиб, анї не єсть скалїчений завдяки великим средствам осторожности, натомість півтора ста людий стратило цїлий свій маєток. Катастрофа зачала ся в лат. Велику Пятницю о шестій годинї рано, а о першій з полудня лежало вже шіснайцять домів в розвалинах. До вечера завалила ся школа і почало валити ся приходство. Гора за один день видовжила ся о 60 метрів, а посувала ся верствою широкою на 8 метрів. Она суне ся наперед зі скористою 60 центиметрів на годину. То нещастє тим більше, що навістило самих бідолахів, а не можна знати, чи цїле село не стане жертвою катастрофи. На першу вість о нещастю прибула жандармерия і сторожи пожарні з околицї і Соколи. Удало ся уратувати трохи обстави з домів. На місце катастрофи приїхав намістник Куденгове, обіцяв державну поміч, заохотив до утвореня ратункового комітету і жертвував сам перший значнїйший додаток.

— **Смерть в купели**. В Бялї Підлїскій на Підлїсю панї С. хотїла урядити собі перед латиньскими сьвятами купіль і в тій цїли велїла прилагодити ванну, що стояла в невеликій комнатї. До огріваня ванни служила вугляна печ, до котрої слуга наложив розжареного вугля і получив єї комин посредством рури з більшою печию. Позаяк в тім часї в більшій печи не палило ся і не було проте достаточного протягу воздуха, то цїла скількість вугляного квасу, що видїлювала ся з вугля, виходила з печи на комнату. Однак панї С. з своєю дочкою зразу не чули чаду. Насамперед війшла до ванни дочка, а мати ждучи на чергу, сидїла на козетцї. Незабаром почули мати і дочка чад і вже не могли піднести ся а по кількох мінутах стратили притомність. Нараз почув слуга, що був в сусїдній комнатї, тяжкий хропіт панї і повідомив о тім сейчас єї чоловіка. Надбіг чоловік і узрів в комнатї страшну сцену в ваннї лежала залята водою нежива дочка а на земли побіч козети лежала непритомна жінка. Помимо всяких можливих заходів не повело ся привернути дочки до житя. Жінка по кількох годинах прийшла до притомности.

— **В вязници з власної пильности**. Минувшого року засудив станиславівский суд судового диєтаря з Бучача, Ткача, за проступок обманьства і крадежи, а адвокатского писаря Вайса за співучасть в тих проступках, на кару по два місяцї тяжкої вязницї. Ткач іменно відлїплював чисті стемплї з письм, що їх сторони вносили до суду і продавав їх відтак, а відлїплюючи рівночасно зі старих актів старі стемплї, уміщав їх на місце чистих. Між тим Вайс вносив подання до суду без стемплїв, а Трач заосмотрював їх опісля з'ужитими стемплями, і грішми, котрі Вайс одержував від адвоката на стемплї, дїлили ся оба по половинї. На розправі признав ся Ткач до крадежи чистих стемплїв, випираючи ся шахрованя з'ужитих, а Вайс противно все заперечував. Коли Ткач почав відсиджувати кару Вайс вніс против приговора зажаленє неважности. Наслїдком того найвисший трибунал зніс попередний вирок і зарядив переведенє нової розправи, в котрій Ткача засуджено лише на два тижнї вязницї. Тимчасом Ткач відсидїв вже два місяцї і думав з разу що додали ще два тижнї. Не вскорі довідав ся, що ті два тижнї містили ся вже в відсиджених двох місяцях і що шість тижнїв пересидїв з власної пильности.

— **Відкусив жінцї ніс**. В Вершовицях, недалеко коло Праги вийшов робітник Антін Гакль на прохід з своєю женою. На поли попросив єї о поцїлуя. Однак місто поцїлувати, відкусив єї ніс. Мотивом до сего кроку була заздрість. Любого мужа відставлено на полїцию, а нещасну, на цїле житє обезображену жену до шпиталя.

ВІСТИ ЕКОНОМІЧНІ і СТАТИСТИЧНІ.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту »Днїстер« у Львові, стоваришеня зареєстрованого з обмеженою порукою за місяць марець 1898.

I. Стан довжний:

1. Удїли членів		40.883 кор.	15 сот.
2. Фонд резервовий		2.186 „	94 „
3. Вкладки:			
а) стан на початку марта . .	301.662 к. 21 с.		
б) вложено в марті . .	28.713 „ 99 „		
в) винято в марті . .	12.171 „ 78 „		
позістає з кінцем марта .		318.204 „	42 „
4. Специяльна резерва . . .		229 „	59 „
5. Сальдо процентів (побраних)		10.336 „	59 „
6. Кошта спору		91 „	70 „
7. Зиск з року попередного .		4.649 „	78 „
Сума		376.582 кор.	17 сот.

Вина іспаньскі з Соматозою

найновійше цїнне средство відживляюче до скріпленя підупавших орґанїзмів.

Цїна бутельки 3 корони 60 гелєрів.

5

Головний склад в аптицї

161 147—?

Жигм. Рукера

під „Срібним Орлом“ у Львові.

II. Стан чинний:

1. Цінні папери:		
а) фонду резервового . .	1.992 „ — „	
б) иньші	1.005 „ — „	
2. Позички удїлені:		
а) стан на початку місяця .	295.258 к. 99 с.	
б) удїлено в марті .	39.840 к. — с.	
в) сплачено в марті .	15.442 к. 53 с.	
Стан з кінцем марта . .		320.646 кор. 46 сот.
3. Готівка в касї з 31. марта		5.072 „ 71 „
4. Льокациї:		
а) в щадници почтовій (обороті чековім) . . .		3.075 „ 26 „
б) в иньших институциях кредитових		1.203 „ 74 „
Сума		376.582 кор. 17 сот.

Членів прибуло 66, убуло —, отже разом з кінцем місяця марта 1898 членів було 1044 з декларованими удїлами 1085 в сумі 54.215 кор.

Стопа процентова від вкладок: $4^1/_2$ %, від пожичок удїльованих $6^1/_2$ %.

Львів, дня 10 цьвітня 1898.

Товариство взаїмного кредиту »Днїстер«.

Наука, штука, лїтература.

— **Правда**, ч. 13. містить: Два старцї. Оповіданє Льва Толстого. (Дальше.) — Наймичка. — Заслужена кара. — Норвеґский селянин — Вплив лїсів і всяких родів землї на виливи — Вісти.

Вісти з Еп. Перемиской.

Новопоставлені пресвітери дістали посади: Валер. Ольшаньский завідательство в Лупкові дек. яслиского; Алекс. Залитач сотрудництво в Плоскім ad Галівка дек. жукотиньского; Лев Саламон сотрудництво в Ванівцї дек. коросняньского і Ром. Копистяньский в Комарничах дек. нижанківского. — Канон. институцию дістали оо. Георгій Вербицкий на Синявку дек. любачівского; Конст. Грицикевич на Стару-сіль; Вас. Загаєвич на Волчухи дек. судово-вишеньского. — До канон. институциї завізвані оо.: Мих. Петровский на Ильник дек. височаньского; Мих. Кузьмак на Порудно дек. яворівского; Вас. Чернецкий на Диків дек. Олешицкого; Діонизій Гичко на Днїстрик дубовий дек. жукотиньского. — Завідательства дістали оо.: Алекс. Гумецкий в Малковичах дек. перемиско-загородского, Іполит Хиляк в Литинї дек. Мокряньского і Вас. Поляньский в Потоцї великім дек. старосамбірского. — Сотрудництва дістали оо.: Волод. Коритовский в Олешичах, Ем. Крайчик в Смолинї дек. любачівского, Мих. Телет в Ожомли дек. судово-вишеньского, Алекс. Брик в Біличи долїшній дек. старосамбірского. — Ординариятским комісарем в справах сервітутових на деканат куликівский іменований о. Йосиф Пелех, завідатель того-ж деканата.

Телеґрами.

Відень, 14. цьвітня. Воєнний буджет, котрий буде предложений делеґациям, має містити надвисшку на заведенє третої в тижни у войску вечери. На підвисшенє платнї офіцерам і войсковим урядникам не згодили ся правительства. Мінїстерство війни виготовило проєкт підвисшеня платнї в будучности так, що найнисша платня стала би виносити 400 зр.

Триєст, 14. цьвітня. Вчера відбувала ся в церкві св. Антонїя духовна конференция на темат социялїзму. Социялїсти увійшли до церкви і старали ся перешкодити. Полїция розігнала социялїстів і кількох арештувала.

Париж, 14. цьвітня. З Мадриду надходять самі воєнні вісти. Іспаньска праса кличе: Досить напсуто паперу; армати най заговорять. Узброєнє поступає дальше.

Вешінґтон, 14. цьвітня. Більшість комісиї для справ заграничних прийшла до внесеня, що населенє Куби має бути з самого права свобідне і непідчинене. Сполучені Держави повинні домагати ся від іспаньского правительства, щоби зрекло ся своєї власти і заряду на острові Куба і безпроволочно забрало своє войско і флоту з острова. Внесенє кінчить ся уповажненєм президента Сполучених Держав до ужитя всїх оружних сил Унїї на так довго, доки ті резолюциї не будуть переведені в житє. Справозданє меньшости комісиї ще поручає, щоби заряд повстанців признано правним.

Мадрид, 14. цьвітня. Володіє тут загальний погляд, що без війни не обійде ся. Іспанїя дійшла вже в своїх уступствах до послїдних границь. На дїла Америки відповість Іспанїя дїлами.

Рік заснованя 1892.

Інформациї і посередництво до заключеня обезпечень житєвих в найкористнїйших комбінациях.

ТОВАРИСТВО ВЗАЇМНИХ ОБЕЗПЕЧЕНЬ

„ДНЄСТЕРЪ“

перше і одиноке руске Товариство асекурацийне, **припоручене** Всч. Духовеньству і всїм вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. **Ординариятам** всїх **трех** епархій, обезпечає будинки, урядженє домашне, скот, господарскі знаряди, збіже в зернї і соломі, сїно в стогах і будинках **против шкід огневих.**

»Днєстеръ« вступив в 6-тий рік своєї дїяльности з **збільшеними** фондами ґваранцийними, котрих стан з днем 31-го грудня 1897 виносить:

Фонд резервовий .	73.874 зр. 47 кр.	176.143 зр. 87 кр.
Резерва премій .	52.269 „ 40 „	
Фонд основний	50.000 „ — „	

Виплачені **шкоди** до кінця 1897 року 430.100 зр. 42 кр. Тарифи »Днєстра« дуже умірковані. Услівя обезпечень користні, а шкоди лїквідують ся безпроволочно. **Полїси** »Днєстра« приймає **Банк краєвий** при **пожичках** гіпотечних.

На житє можна обезпечатись **через »Днєстеръ« в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові**, котре дає найкористнїйші услівя, представляє своїми фондами найбільшу ґваранцию і видає полїси і квіти в рускім язицї.

Товариство взаїмного кредиту »Днєстеръ«, стоваришенє з обмеженою порукою, удїляє **пожички** *за оплатою* $5^1/_2$ % *і* 1% *додатку на кошта адмінїстрацийні* за інтабуляцию або порукою двох відповідних ручителїв, до сплати в ратах на 3 до 10 лїт і приймає вкладки до опроцентованя від **членів** і **третих осіб** по $4^1/_2$%. Удїл членьский виносить 25 зр., вписове 1 зр. Членом бути і пожичку дістати може тілько член обезпечений в »Днєстрѣ«. Інформациї удїляє Дирекция листовно.

Зголошеня о удїленє аґенций в окрестностях **і де нема** близько аґентів »Днєстра«, **приймає ся.**

Пожички для членів Тов. взаїм. обезп. і взаїм. кред. »Днєстеръ на $5^1/_2$% і 1% додатку на кошта адм.

Львів, ринок ч. 10. (дім »Просьвіти«).

Контора виміни

ц. к. упр. гал. акц.

Банку Гіпотечного

2 купує і продає

всякі

папери цінні

і МОНЕТИ

по найдешевшім курсї деннім не числячи нїякої провізиї.

Контора виміни і відділ депозитовий перенесені до льокалю партерового в будинку банковім.

1000 туток цигаретових за **1 зр.** поручає фабрика туток

АНТОНІНИ МАЗУРКЕВИЧ

у Львові, лиця Галицка число 12.

Замавляючим 5.000 тутоко разом опакованє і відсилка franco.

ГАРМОНІЮМ

до науки сьпіву церковного виготовляє специяльно парова фабрика інструментів

Івана Сливиньского

у Львові, ул. Коперника ч. 16.

За порукою дає на рати. Прошу жадати цінника.

Іван Сливиньский
фабрикант органів і гармонїюм
у Львові.

205 6—15

РОБІТНЯ СУКОНЬ ДАМСКИХ

Емілії Соколовскої

у Львові, Ринок ч. 29., I. п.

приймає ласкаві замовленя і виконує їх ґустовно і по приступних цїнах. 4-104

206

НАУКУ КРОЮ удїляє в осібних годинах.

Замісцеві панночки приймає на помешканє.

НАРОДНА ТОРГОВЛЯ

приймає замовленя і посередничить в закупнї:

Сьвітло церковне

впрост з фабрики Іа по 70 зр., IIа по 64 зр. за 100 кіл. loco фабрика.

Вино

в бочках о 135 лїтрах, а то Самородне почавши від 70 зр. за бочку loco місце продукциї.

Зі складів висилає: КАВУ по 5 кіл. посилках почт. в цїнї по: зр. 9·20, 10·20, 10·70, 11·20, а специяльність по 12·20 франко **ВИНО** в 5 кіл. барилках по зр. 3·—, 3·70, 4·10, 4·90 франко. — Иньші товари по умірених цїнах. 72—?

Специялїст обуви непромакаючої власного винайденя!

ІВАН ЯРИМОВИЧ

СКЛАД і РУКОДІЛЬНЯ

обуви мужеской, дамской і для дїтий

у Львові, площа Бернардиньска число 10.

[illegible] повідомити отсим Вп. Публику, що виробляє **ОБУВЄ НЕПРОМАКАЮЧЕ** власного винайденя з всякого рода шкір, як: **Обувє** мужеске і [illegible]ске, також **чоботи** з холявами тревалі, надмірно легкі [illegible] цїнах дуже приступних. — Також принимає до відновленя і направи **Кальоші** і **Плащі** кавчукові, всякі **ґумові приряди** як також зельованя обувя каучуком. — Всякі замісцеві замовленя виконує в можливо як найкоротшім часї. — Дякуючи за дотеперішні ласкаві взгляди, і поручаючись на дальше, остаю з глубоким поважанєм

139 27—140

Іван Яримович.

Специялїст до направи кальошів і плащів кавчукових.

Видає й відповідає за редакцию: **Стефан Кульчицкий.**

З друкарнї В.А. Шийковского.